

דְּמִלָּהּ, דְּכִתְיִב, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם: גִּבּוֹר שְׁלִים.
 שְׁלִים לְעֵילָא, וּשְׁלִים לְתַתָּא. דְּבַר אַחַר (איוב כה) הַמְשִׁל
 דָּא מִיכָאֵל. וּפְחַד דָּא גַבְרִיאֵל. דָּא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מִמַּיָּא
 וְדָא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מֵאֲשָׁא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד
 שְׁלָמָא בִּינַיִיהוּ דְּכִתְיִב, (איוב כה) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

רַבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב (ויקרא ז) אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבוּ
 וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה וְגו'. מַאי קָא מֵיירִי. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (ויקרא ה) וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ, עָלֶיהָ
 דִּיִּיקָא. וְעַל דָּא חֵלֶת מִצּוֹת וְגו'. וְחֵלֶת מִצּוֹת, הָא
 אוּקְמוּהָ, וְעַל מָה אֲתִיא. מִצַּת וְחֵלֶת כְּתִיב חֶסֶר, בְּגִין
 דְּחָטָא עָלֶיהָ.

תַּאֲנִי רַבִּי חֵיִיא, כְּתִיב עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דָּא שְׁלִימוּ
 דְּכִלָּא. שְׁלָמִיו: תְּרִי. תּוֹדָה, אֲתִיִּידַע. אָמַר לִיהּ
 רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יְדִיעַ, שְׁלָמִיו מֵהוּ תְּרִי. אָמַר לִיהּ, תְּרִין
 וּוִין, וְי' דִּהֵיִינוּ שְׁלָמִיו, שְׁלָמָא דְּכִלָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דְּאֲטִיל שְׁלָמָא בְּכִלָּא,
 וְאֲתַעַר רַחֲמֵי בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין. תּוֹדַת שְׁלָמִיו, רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, הָא דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא שְׁפִיר, דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַבְּרָכָא מֵאִינוּן תְּרִי, דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְּכִלָּא. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, לָחֵם חֶמֶץ הָא יְדִיעַ, וְהָא אֲתַמַּר כְּמָה דְּהוּהּ חֲטָאָה,
 כִּךְ הוּהּ מְקַרְבַּב בְּהוּא גּוּוּנָא מִמַּשׁ.

תָּא חֲזִי, חֵלֶת מִצַּת חֶסֶר, כְּמָה דְאַתְמַר בְּלוּלוֹת בְּשֶׁמֶן
 וְרִקְיָקִי מִצּוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן. לְמַאי קָא רְמִינָא.
 (שמנות רכ"ג ע"א) אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הֲנִי אֵינּוֹן (בראשית א) לְהַט
 הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת וְגו'. בְּגִין דְּכֻלְהוּ אַתְמַנְן עַל אֲרַחֲיִיהוּ
 דְּבַנֵּי נְשָׂא, עַל אֵינּוֹן דְּעֵבְרִין עַל פְּקוּדֵי אֲוֹרֵייתָא, וְעַל
 דָּא כֻּלָּא סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן, לְאַמְשָׁכָא מִשַּׁח רַבּוּת מְאַתֵּר
 עֲלָאָה לְתַתָּא, וְיִתְבָּרְכוּן כְּלָהּוּ כְּחֻדָּא, מֵהֵהוּא מִשַּׁח רַבּוּת
 קוּדְשָׁא.

וְדָא הוּא יֵין לְנֶסֶךְ, וְהָא אֲוִקִימְנָא רְבִיעֵית הֵהִין. וְאַתֵּר
 חַד (ס"א תל"י) מְלִי יֵין וְשֶׁמֶן וּמִים לְנֶסֶךְ, וְהָא
 אֲוִקִימְנָא מְלִי, מִים לְאַשְׁקָאָה גְּנַתָּא, וְכֹל אֵינּוֹן נְטִיעָן.
 וְעַל דָּא, אֵית מִים וְאֵית מִים. יֵין, אֵית אַתֵּר דְּאִיהוּ טוֹב,
 וְאֵית אַתֵּר דְּאִיהוּ לְאַעֲנֵשָׂא דְּאִיהוּ דִּינָא.

עַל דָּא, מֵאן דְּחָמֵי יֵין בְּחַלְמִיָּה, אֵית לְמֵאן דְּאִיהוּ טַב,
 וְאֵית לְמֵאן דְּאִיהוּ דִּינָא. אֵי תַלְמִיד חָכֵם הוּא, כְּתִיב
 (תהלים קד) וַיֵּין יִשְׁמַח לֵבָב אָנוּשׁ. וְכְתִיב (שיר השירים א) כִּי
 טוֹבִים דוּדְךָ מִיֵּין, וְדָא הוּא יֵין דְּמִנְטְרִי, דְּחֲדִי לְכֻלָּא.
 וְאֵי לָא, (משלי לא) תָּנוּ שֹׁכֵר לְאוּבֵד וַיֵּין לְמָרִי נֶפֶשׁ. אֵית
 יֵין אַחֲרָא דְּאִיהוּ דִּינָא. וְעַל דָּא, יְאוּת לְקַרְבָּא אֱלִין מְלִין
 בְּקַרְבְּנִיָּה, בְּגִין דִּיתְעַבֵּר דִּינָא, וְיִתְעַר רַחֲמֵי. אַעֲבַר יֵין,
 וְאֵייתִי יֵין, וְכֵן בְּכֻלָּא.

וְשֶׁמֶן לֹא אֶעֱדֵי מִקְרֵבֶינִי לְעֵלְמִין, בַּר מִמְּנַחַת קְנָאוֹת
דְּכֹתִיב, (במדבר ה) לֹא יִצּוֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְגו'. דְּהָא

הֵכָא לֹא בַעֲיָא רַחֲמֵי, דְּהָא כֹּלָא דִּינָא, דְּכֹתִיב, (במדבר ה)
וְצַבְתָּהּ בְּטִנְהָ וְנִפְלְהָ יִרְכָּה. וְכֹתִיב (במדבר ה) יִתֵּן יי' וְגו',

וְעַל דָּא וְזֹאת תּוֹרַת זִבְחַת הַשְּׁלָמִים אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ.
רַבִּי חֲזַקְיָה הָוֵה יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק, קָמוּ בְּפִלְגוֹת
לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר,

(תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי' וְגו', הָאִי קָרָא
הָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרֲיָא, וְהָא אֲתָמַר. אֲבָל הָאִי שְׁבַחָא הוּא

דְּכָל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.
אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא, וַיִּדְעִין לִיְחִדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא

כְּדָקָא יְאוּת. וְשְׁבַחָא דְאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, אֵינּוֹן
דְּקִימִין בְּפִלְגוֹ לִילִיא לְמַלְעֵי (דף י"ג ע"א) בְּאוּרִייתָא

וּמִתְדַבְּקֵי בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשְׁבַחָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמִילֵי דְאוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נְשָׁ קָם בְּפִלְגוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי
בְּאוּרִייתָא, וְרוּחַ צְפוֹן אֲתָעַר בְּפִלְגוֹת לִילִיא, הֵהִיא

אֵילָתָא קִימָא וּמְשַׁבַּחָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבְשַׁעְתָּא דְּהִיא קִימָא, כַּמָּה אֶלְפָּה, וְכַמָּה רַבְבּוֹן, קִימִין

עֲמָה בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְכִלְהוּ שְׁאֲרֵן לְשְׁבַחָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.
הֵהוּא מֵאֵן דְּזָכִי וְקָם בְּפִלְגוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא,

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית לִיה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב,
 (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ
 הַשְּׂמִיעֵנִי. וְכָל אֵינּוֹן אוֹכְלוֹסִין לְעֵילָא, וְכָל בְּנֵי
 תוֹשְׁבַחְתָּא דְּמוֹמְרִין לְמֵאֲרִיהוֹן, כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכִי בְּגִין
 תוֹשְׁבַחְתָּא דְּאֵינּוֹן דְּלָעוּ בְּאוֹרֵייתָא, וּמְכַרְזֵי וְאִמְרֵי, (תהלים
 קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ. אֲתוֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ.
 אֲתוֹן שִׁבְחוּ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא אֲתוֹן אֲעֵטְרוּ לִיה לְמַלְכָּא.
 וְהֵיא אֵיילָתָא מִתְעַטְרָא בֵּיה בְּהֵוּא בַר נֶשׁ, וְקָמַת
 קָמִי מַלְכָּא, וְאִמְרַת חָמִי בְּמֵאֵי בְּרָא אֲתִינָא
 לְקַמְךָ, בְּמֵאֵי בְּרָא אֲתַעְרָנָא לְגַבְךָ, וּמֵאֵן אֵינּוֹן דְּשִׁבְחָא
 כְּלָא דְּלָהוֹן קָמִי מַלְכָּא. הֲדַר וְאִמַר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ
 בְּלִילוֹת. אֵלִין אֲקָרוּן עַבְדֵי יְיָ, אֵלִין אֲתַחְזוֹן לְבָרְכָא
 לְמַלְכָּא. וּבְרַכְתָּא דְּלָהוֹן בְּרַכְתָּא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים
 קלד) שְׂאוּ יַדְיְכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ וְגו'. אֲתוֹן אֲתַחְזוֹן
 דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא יְתַבְּרַךְ עַל יַדְיְכֶם וּבְרַכְתָּא דְּעַל יַדְיְכֶם
 בְּרַכְתָּא הִיא.

שְׂאוּ יַדְיְכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ. אֲתַר עֲלָאָה, דְּמִבּוּעָא
 דְּנַחְלָא עֲמִיקָא נְפִיק מִנִּיה. דְּכְתִיב, וְנָהַר יוֹצֵא
 מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת. וְעֵדֶן הוּא דְּאִקְרִי קֹדֶשׁ עֲלָאָה, בְּגִין כִּף
 שְׂאוּ יַדְיְכֶם קֹדֶשׁ. וּבַר נֶשׁ דְּעַבִּיד כֶּן, וְזָכִי לְהֵאֵי, מֵאֵי
 קָא מְכַרְזֵי עָלֶיהָ. יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, אֲתַר תַּבְּרַךְ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, מֵאַתֶּר דְּאַקְרֵי קִדְשׁ עֲלָאָה. וְהוּא יְבָרַךְ לְךָ
 מֵאַתֶּר דְּאַקְרֵי צִיּוֹן, דְּאֵת וּמִטְרוּנִיתָא תַתְּבִרְכוּן כַּחְדָּא.
 כַּמָּה דְזוּוּגָא דְלִכּוֹן הוּהּ כַּחְדָּא לְשִׁבְחָא לְמַלְכָּא. כִּךְ
 מִהֵהוּא אַתֶּר דְּמַתְבִּרְכָא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, מִהֵהוּא
 אַתֶּר יְזַמִּין לְךָ בְּרַכָּאן, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן
 וְרֵאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. מֵאן הוּא טוֹב יְרוּשָׁלַם. אִינּוֹן
 בְּרַכָּאן דְנִפְקָא לָהּ מִמַּלְכָּא, עַל יְדֵי דְהֵהוּא דְרָגָא קְדִישָׁא
 דְצַדִּיק. וְעַל דָּא, יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן וְרֵאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם,
 וְכֻלָּא חַד מְלָה.

וְרֵאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ וְגו', וְרֵאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שְׁפִיר, מֵהוּ
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, מֵאִי קָא בְּעֵי הַכָּא עַל יִשְׂרָאֵל.
 אֲלֵא, בְּגִין דְאַסְגִּי שְׁלָמָא לְעֵילָא, דְכַד הוּא זְכִי לְכוּלֵי
 הָאִי, אֲסָגִי שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא. שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל,
 סַתָּם. וְשְׁלוֹם שְׁבַחָא הוּא דְעֵלָאִי וְתַתָּאִי, שְׁבַחָא הוּא דְכָל
 עֲלָמִין. וּמְלֵי דְאוּרֵייתָא אֲסָגִיאוּ שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, דְכַתִּיב,
 יי' עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי' יְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

(ויקרא ד) נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (שיר השירים ב) עַד
 שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְגו', כַּמָּה אֵית לָהּ לְבָנֵי
 נְשָׂא לְאוּדְהָרָא מִחוּבֵיהוֹן, דְלֵא לְמַחֲטֵי קָמִי מְאָרִיהוֹן,
 דְהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא נְפִיק וְקָאֲרִי, אַתְעֵרוּ בְנֵי
 עֲלָמָא לְבֵיִיכוּ לְקָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא. אַתְעֵרוּ לְאוּדְהָרָא

מֵחֹבֵי־כֹו. אֶתְעָרוּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דִּיהֵב בְּגֻוֵי־כֹו מֵאֲתֵר
קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

דִּתְנִינֵן, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶפִּיק נִשְׁמָתָא
לְנַחְתָּא בְּבִנֵי נְשָׂא, אֶסְהִיד בָּהּ בְּכַמָּה יְעוּדִין,
בְּכַמָּה קְסִטּוּרִין, בְּגִין לְנִטְרָא פְּקוּדוּי. וְלֹא עוּד אָלֹא
דְּאֶעְבֵּר לָהּ בְּאֶלְפָּה וְתַמְנִיא עֲלִמִין לְאֶשְׁתַּעֲשַׁעָא, וְלִמְחֻמֵי
בְּהוּ יִקְרָא דְאִינֹון דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִי־תָא. (נִפְקָא) וְקִי־מָא
קָמִי מְלַכָּא בְּלָבוּשׁ יִקְרָא, בְּדִיוִקְנָא דְהָאִי עֲלִמָּא, בְּלָבוּשׁ
יִקְרָא עֲלָאָה אֶסְתַּכְּלַת בִּיקְרָא דְמְלַכָּא כָּל יוֹמָא, וְאֶעֱטֵר
לָהּ בְּכַמָּה עֲטָרִין.

בְּשַׁעֲתָא דְמָטִי זְמַנָּא לְנַחְתָּא לְעִלְמָא, עֵבֶדַת מְדוּרְהָא
בְּגִנְתָּא דְעֵדֹן דְּאֶרְעָא תְּלַתִין יוֹמִין, לְמִחְמֵי
יִקְרָא דְמְאָרִי־הוֹן דְּצַדִּיקֵי־א, וְסִלְקָא לְאֶתְרָהָא לְעִילָא,
וּבֵתֵר דָּא נַחְתַּת לְעִלְמָא, (דף י"ג ע"ב) אֶעֱטֵר לָהּ מְלַכָּא
קַדִּישָׁא, בְּשִׁבְעַת עֲטָרִין, עַד דְּאֶתַת וְעֹאֲלַת בְּגוּ גּוּפָא דְבֵר
נָשׁ. וְכַד אִיהִי בְּגוּפָא דְבֵר נָשׁ, וְחֲבַת בְּהָאִי עֲלִמָּא,
וְאֶשְׁתַּדְּלַת בְּחִשׁוּכָּהָא. אוּרִי־תָא תּוּוּהָא עֲלָהּ, וְאֶמְרַת,
וּמָה כָּל יִקְרָא דָּא, וְכָל אֶשְׁלָמוּתָא אֶשְׁלִים לְנַפְשָׁתָא
מְלַכָּא עֲלָאָה, וְהִיא חֲבַאת קָמִיָּה, נְפֶשׁ כִּי תַחֲטָא, מַה דִּין
הוּא דְתַחֲטָא.

אֶמַר רַבִּי יוֹסִי, נְפֶשׁ כִּי תַחֲטָא אֶהֱדַרְנָא לְקָרָא עַד

שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהָאֵי נַפְשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבָּהָא,
 וְתִיתּוּב לְאַתְדַּכָּאָה, עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא יִפּוּחַ
 יוֹמָא דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְיִיתִי הֵהוּא יוֹמָא תְקִיפָא, דִּיתְבַּע לָהּ
 מִלְכָּא דִּינָא, לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דָּא
 הוּא רְזָא בֵּין חֲבֵרֵי יָא דְקָא אֲמָרִי, דְּבִשְׁעָתָא דְמָטִי זְמָנָא
 דְּדַבֵּר נָשׁ לְנַפְקָא מִן עֲלֵמָא, צוּלְמָא דְּדַבֵּר נָשׁ אֲתַעְבֵּר
 מִנִּיהּ, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עַד דְּלֵא יִנְשׁוּף
 יוֹמָא לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּאֲתַעְבֵּר
 צוּלְמָא, יִתּוּב קָמִי מָאֲרִיָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תֵּרִין צוּלְמִין אֵית לִיהּ לְבַר נָשׁ כַּד
 אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא, דְּכָתִיב
 הַצְּלָלִים, תֵּרִי. וְכַד מִשְׁתַּפְּחִי כַּחֲדָא, כְּדִין הוּא בַר נָשׁ
 בְּקִיּוּמִיהּ. וְעַל דָּא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב. כְּדִין בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְאַסְתַּפְּלָא בְּעוּבְדוּי, וּלְתַקְנָא לֹון קָמִי מָאֲרִיָּה, וְיִוּדִי
 עֲלִיָּהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי רַחוּם וְחַנּוּן,
 וּמְקַבֵּל לְאַיְנוּן דְּתַבִּין קָמִיָּה.

וְדָא הוּא עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּכִיּוֹן דְּאַיְנוּן
 צְלָלִים מִתְעַבְּרִין מִנִּיהּ, וְאִיהוּ תַפִּיס בְּקוּלְרָא,
 תְּשׁוּבָהּ הִיא אָבֵל לָא מְעֵלְיָא כָּל כַּף כְּזִמְנָא דְּקָאִים אִיהוּ
 בְּקִיּוּמִיהּ. וְשְׁלֵמָה מִלְכָּא אֲכָרִיז וְאָמַר, (קהלת יב) וְזָכוֹר אֶת
 בּוֹרְאֵךְ בְּיָמֶיךָ בְּחֻרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יָמֶיךָ הָרְעָה וְגו'.

וְעַל דָּא עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַתְקָנָא
 עוֹבְדוּי. דְּכַד מָטוּן יוֹמוּי לְאַסְתְּלָקָא מִן עֲלָמָא,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תוֹהָא עָלֶיהָ, וְאוּמַר, וְנִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא
 וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהֵי, וְהָא אוּמִינָא לָהּ בְּאוּמָאָה דְשְׁמֵי דְלָא
 לְשִׁקְרָא בִּי, וְאַסְהֵדִית בְּהָ פֶד נַחַתַּת לְעֲלָמָא, וְהוּא עַד
 וְדַאִי, מִכְּמָה זְמַנִּין דְאַסְהֵדִית בְּהָ, לְנִטְרָא פְקוּדֵי. בְּגִין
 כִּךְ הוּאִיל וּבַר נָשׁ הוּא עַד, בְּשַׁעְתָּא דִּיתוּב קָמִי מִלְכָּא,
 אוּ רָאָה אוּ יָדַע. אוּ רָאָה, אִינּוּן חוּבִין דְעַבְד וְאַסְתְּכַל
 בְּהוּ. אוּ יָדַע בְּבִירוּרָא דְמִלָּה דְעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְמֵאֲרִיָּה,
 אִם לֹא יִגִּיד, אִם לֹא יוֹדֵי עָלֵיָּהּ קָמִי מֵאֲרִיָּה (מִזָּה כְּתִיב) כִּד
 יִפּוּק מֵהָאֵי עֲלָמָא, וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ. וְכִד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ, הֵיאֵךְ
 פִּתְחִין לִיָּה פִתְחָא, וְהֵיאֵךְ יָקוּם קָמִי מֵאֲרִיָּה, וְעַל דָּא
 נִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא כְּתִיב.

(ויקרא ד) נִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (תהלים מד) כָּל זֹאת
 בְּאַתְנּוֹ וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ וְלֹא שְׁקִרְנוּ בְּבִרְיָתְךָ. כָּל זֹאת
 בְּאַתְנּוֹ, כָּל אֱלוֹ בָּאוּ עָלֵינוּ מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלָא כָּל דִּינִין
 דְלַעֲיָלָא אָתּוּ עֲלָנָא. וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ, וְלֹא אֲנִישִׁינָא מִלּוּלֵי
 אוּרִיָּתְךָ. מִכָּאֵן אוּלִּיפְנָא, כָּל מֵאֵן דְאַנְשֵׁי מְלוּלֵי
 אוּרִיָּתָא, וְלֹא בְּעֵי לְמַלְעֵי בְּהָ, כְּאֱלוֹ אֲנִישֵׁי לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, דְהָא אוּרִיָּתָא כְּלָה שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הוּי.

וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ, דְּכָל מֵאן דְּמִשְׁקֵר בֵּיהּ בְּהַאי אֲתָ
 קִיַּימָא קִדִּישָׁא דְרִשִׁים בֵּיהּ, כְּאֵלוּ מִשְׁקֵר בְּשִׁמָּא
 דְּמִלְכָּא, בְּגִין דְּשִׁמָּא דְּמִלְכָּא אֲתִרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ.
 וּיקְרָא אַחֲרָא אוּדֵי בֵּיהּ בְּהַאי קִרָּא, דְּכִתִּיב, (תהלים מד) אִם
 שִׁכַּחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וּנְפָרוּשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר. אִם שִׁכַּחְנוּ
 שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כִּמְה דְּאֲתָ אֲמַר וְלֹא שִׁכַּחְנוּךָ (דָּא הִיא אוּרִיַּתָּא
 דְּאִיהוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). וּנְפָרוּשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר, כִּמְה דְּאֲתָ אֲמַר,
 וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ. וְכֹלָא חַד מְלָה. מֵאֵי שִׁקְרָא הָכָא.
 דְּפָרִישׁ כַּפֵּיו לְרִשׁוּתָּא אַחֲרָא, וּמִשְׁקֵר בְּהַאי בְּרִית. וְעַל
 דָּא אוּרִיַּתָּא אַחֲדִידַת בְּהַאי, דְּכָל מֵאן דְּנָטִיר הֵיא בְּרִית,
 כְּאֵלוּ נָטִיר אוּרִיַּתָּא כְּלָה, וּמֵאן דְּמִשְׁקֵר בְּהַאי, כְּאֵלוּ
 מִשְׁקֵר בְּאוּרִיַּתָּא כְּלָה.

תָּא חֲזִי, אַבְרָהָם עַד לָא אֲתַגְזֹר, הָא לָא אֲתַמַּר דְּאִיהוּ
 נָטִיר אוּרִיַּתָּא, כִּיּוֹן דְּאֲתַגְזֹר מֵה כְּתִיב, (בראשית כו)
 עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתַי
 חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי. וְכֹלָא בְּגִין דְּאֲתַגְזֹר, אֲתִרְשִׁים בֵּיהּ
 רִשִׁימָא קִדִּישָׁא, וְנָטִיר לֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת, סְלִיק לֵיהּ
 כְּאֵילוּ נָטִיר אוּרִיַּתָּא כְּלָה. יִצְחָק (דף ו"ד ע"א) אוּף הָכִי כְּתִיב,
 (בראשית יז) וְאֵת בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יִצְחָק. וְעַל דָּא אוּרִיַּתָּא
 אֲקִרֵי בְּרִית.

תָּא חֲזִי, יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר לֵיהּ לְהַאי בְּרִית, וְלֹא בַּעַא

לְשַׁקְרָא בֵּיהּ, זָכָה לִיקְרָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלִיקְרָא לְעֲלָמָא
 דְּאִתִּי. וְלֹא עוֹד, אֲלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁרִי שְׁמִיה
 בְּגוֹיָהּ, דְּכְתִיב, (תהלים פא) יְעֹדוֹת בֵּיהוֹסֶף שָׁמוּ. וְזָכָה
 לְבִרְכַּתָּא דְּהַאי עֲלָמָא, וְלְבִרְכַּתָּא דְּעֲלָמָא דְּאִתִּי.

אִמַּר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְגוֹ'.
 יוֹסֵף בְּגִין דְּנִטִיר לְהַאי בְּרִית, זָכָה בְּשׁוּר, דְּאִיהוּ
 קְדָמָאָה לְקַרְבָּנָא. אִמַּר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אֲמַאי
 אֲתַבְּרֵךְ בְּמִלָּה דְּאִיהִי שְׁמַאֲלָא, בִּימִינָא מְבַעֵי לִיה, דְּהָא
 כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׁמַאל. אִמַּר לִיה בְּגִין דְּיִגִּין
 עַל חוּבֵי דִירְבָּעִים.

אִמַּר לִיה, רְזָא אוֹלִיפְנָא בְּהַאי קָרָא, דְּכִיּוֹן דְּיוֹסֵף נָטַר
 לִיה לְהַאי בְּרִית, דְּהַאי בְּרִית אָחִיד בְּתָרִין דְּרַגִּין,
 וְאִינוּן תָּרִין דְּרַגִּין לְעֵילָא, בְּשִׁמְהֵן אֲתַקְרוּן. וְאוֹלִיפְנָא
 בְּפֻרְשַׁת פָּרָה אֲדוּמָה, דְּהַאי פָּרָה חַד דְּרַגָּא מְאִינוּן תָּרִין
 דְּרַגִּין עֲלָאִין הוּי, וְזוּוּגָא דְּפָרָה שׁוּר אַקְרִי, וְדָא הוּא
 בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רָאם קַרְנֵי הָדָר לוֹ וְדֵאִי. וְלָאוּ
 הַאי כְּשׁוּר דְּעֲלָמָא, אֲלָא וְקַרְנֵי רָאם קַרְנֵי. קַרְנָא עֲלָאָה
 הוּא עַל כָּל אַחַרְנִין, וְעַל דָּא בְּהֵם עַמִּים יִנְגַח יַחַדְדֵי
 אֲפִסֵּי אַרְץ.

אִמַּר רַבִּי אַבָּא, מִשְׁמַע, דְּכָל מֵאן דְּנִטִיר לְהַאי אֲת
 רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, אִינוּן תָּרִין דְּרַגִּין עֲלָאִין

אֶתְקַשְׁרֵן בֵּיתָהּ. לְנֹטְרָא לִיָּהּ בְּכֹלָא, וְלֹאֲעֵטְרָא לִיָּהּ בִּיקְרָא
 עֲלָאָהּ. וְעַל דָּא זָכָה בְּתַרִּין (לך לך צ"ג) מַלְכוּ. חַד הוּא. וְחַד
 בְּנוּ. דְּכִיּוֹן דְּשְׁלֵמָה מַלְפָּא אֶתְדַבֵּק בְּנָשִׁים נְכָרִיּוֹת,
 אֶתְיִיְהִיב מַלְכוּתָא לִירְבַעַם, וְעַל דָּא בְרִית חָבִיב מִכְּלָא.
 בְּגִין כֶּךָ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נָשׁ דְּאוּלִּיד בַּר,
 אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּהִיא פִתְחָא דְכָל פִּתְחִין (ס"א

וְהָאִי רַבִּיא דְאַתְגִּזֵּר אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּהִיא פִתְחָא דְכָל בְּתַרִּין) עֲלָאִין, פִּתְחָא
 דְּאֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. (דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) וְהָהוּא דְמָא
 דְּנִפְיָק מִהָהוּא רַבִּיא, נָטִיר קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּדִינִין מִתְעַרְוּ בְּעֲלָמָא, אֲשַׁגַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְּהָהוּא דְמָא, וְשׁוֹיֵב עֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (בראשית
 יז) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר. וְכְתִיב (תהלים צ) וְאִם
 בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה. וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא סְלִקָּא.

תָּאנָא בְּהָהוּא דְמָא, זָכִי עֲלָמָא לְאַתְבְּסָמָא בְּחֶסֶד,
 וְקִיִּימִין כְּלָהוּ עֲלָמִין, דְּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא
 בְרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְגו'. אִם לֹא בְרִיתִי
 תִּיַּנַּח. יוֹמָם וּלְיָלָה לְמָתָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּנִינָן תַּרִּין כְּתַרִּין אֶתְאַחַדְדֵּן כְּחַדָּא,
 וְאִינּוֹן פִּתְחָא דְכָל שְׁאָר כְּתַרִּין, וְתָאנָא, חַד דִּינָא,
 וְחַד רַחֲמִי, וּמִתְבְּסָמָן דָּא בְּדָא, דְּכָר וְנוֹקְבָא. (ס"א וְתָאנָא
 חַד דְּכָר וְחַד נוֹקְבָא, חַד דִּינָא, וְחַד רַחֲמִי) בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא שְׂרִיא חֶסֶד.

(לך לך צ"ד) בְּסֵטְרָא דְנוֹקְבָא שְׂרִיא דִּינָא. (ובגין כך) חַד חוֹרָא
 וְחַד סוּמְקָא. וּבְגִין לְאַתְבְּסָמָא דָּא בְּדָא, (בגין כך) מִתְקַשְׁרֵן
 דָּא בְּדָא. וְהָאֵי בְרִית אַחִיד בְּהוּ בְיוֹמָם וְלִילָה, בְּדִינָא
 וְחֻסְדָּא. בְּדִינָא בְּקַדְמִיתָא. וְלִבְתַּר שְׂרִיא בֵּיהּ בְּחֻסְדָּא,
 וְאַתְבְּסָם בְּכֻלָּא. וְדָא הוּא בְרִית דְּאַקְרִי יוֹמָם וְלִילָה,
 דְּאַחִיד בְּתַרוּוּיָהּ.

וּמֵאֵן דְּזָכִי לְנִטְרָא לְהָאֵי בְרִית כְּדָקָא יְאוּת, וְלֹא חָטִי
 בֵּיהּ כָּל יוֹמוֹי, אַחִיד בְּהוּ בְיוֹמָם וְלִילָה. וְזָכִי
 לְתַרִּין עֲלָמִין, עֲלָמָא דָּא וְעֲלָמָא דְּאַתִּי. וְעַל דָּא אַקְרִי
 אַבְרָהָם שְׁלִים, דְּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים, וְאִמְתִּי אַקְרִי שְׁלִים. כַּד זָכָה בְּתַרוּוּיָהּ, בְיוֹמָם
 וְלִילָה. דְּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה יְיָ חֻסְדּוֹ וּבְלִילָה
 שִׁירָה עָמִי. וְתַרוּוּיָהּ אַחְסִין אַבְרָהָם. וְלֹא אַתְקִימָא בֵּיהּ
 חֻסְדָּא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, עַד דְּאַתְגְּזֹר. פִּיּוֹן דְּאַתְגְּזֹר, אַתְקִימָם
 בֵּיהּ, וְזָכָה לְתַרוּוּיָהּ, וְאַקְרִי שְׁלִים.

כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכְתִיב, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֶהָל
 כְּחוּם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֶהָל, דָּא הוּא כְּתָרָא עֲשִׂירָאָה
 דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ פֶּתַח לְכָל מִשְׁכְּנָא קְדִישָׁא דְּשָׂאָר
 כְּתַרִּין, וְקַרְיָיָה דְּדוּד מִלְכָּא (לְהָאֵי) פֶּתַח אַ (נ"א צְדָק), דְּכְתִיב,
 (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לִי.
 כְּחוּם הַיּוֹם. כַּד נְהָרָא נְהִירוֹ דְּחֻסְדָּא, חוֹלַק עַדְבֵּיהּ, כְּמָה

דִּיתִיב בְּהָאֵי, יְתִיב בְּהָאֵי. אֵימַתִּי אֶתְקַיְימוּ בֵּיהּ, כַּד
 אֶתְגְּזֹר. וּבְגִין כַּךְ אֶקְרִי בְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה. תָּאנָא כְּתִיב,
 (שְׁמוֹת יב) וּפְסַח יִי' עַל הַפֶּתַח. מֵאֵי וּפְסַח יִי' עַל הַפֶּתַח.
 דְּשָׂרְיָא עַל הָאֵי פֶתַח חֹסֵד, לְאֶתְבַּסְמָא. וּבְגִינֵי כַּךְ וְלֹא
 יִתֵּן הַמְּשָׁחִית וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תְּנִינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אֶתְגְּזֹר וְעֵייל
 תַּחוֹת גְּדַפֵּי דְשְׁכִינְתָּא, אֶקְרִי גַר צְדָק וְלֹא יִתִּיר,
 גַּר צְדָק וְדָאֵי, זָכִי לְמֵיעַל בְּהֵוָא (דף י"ד ע"ב) כְּתָרָא דְצְדָק
 וְאֵת אִמְרַת יוֹמָם וְלַיְלָה דְזָכוּ לְתַרְוּיָהּ.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, לָא דְמֵי מֵאֵן דְּאֵתִי
 מִשְׁרָשָׂא קְדִישָׁא, וּמְגֻזְעָא דְקִשׁוּט, לְמֵאֵן דְּאֵתִי
 מְגֻזְעָא בִישָׁא, וּמִשְׁרָשָׂא דְגַעְלֵי בִישׁוּן תְּקִיפִין. בִּישְׁרָאֵל
 כְּתִיב בְּהוּ, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זֹרַע אֲמַת.
 בְּאוּמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה כְּתִיב (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר
 חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת סוּסִים זָרְמַתָּם.

וּבְגִין כַּךְ, יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין זֹרְעָא דְקִשׁוּט, גְּזַעָא
 דְּאֶתְבַּסְמוּ בְּטוֹרָא דְסִינַי, וְאֶתְפַּסֵּק מִנֵּיהּוּ כָּל
 זוּהָמָא, כְּלָהוּ מִתְבַּסְמִין, וְכָלְהוּ עֵיילֵי בְקִימָא קְדִישָׁא
 דְיוֹמָם וְלַיְלָה, לְמַהוּי שְׁלָמִים בְּכָלְא. אֲבָל בְּאוּמוֹת עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, קִשְׂיָא לְמַעַבְר מִנֵּיהּוּ זוּהָמָא, וְאֶפִּילוּ עַד ג'
 דְרִין. וּבְגִין כַּךְ גַּר צְדָק. וְדָאֵי.

דְּאָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִוְמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, עַד
 לֹא אֶתְגְּזְרוּ שְׂרִיין בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קְדִישִׁין,
 וְרוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא עַל־יְהוּ. כִּיּוֹן דְּאֶתְגִּירוּ וְאֶתְגְּזְרוּ,
 שְׂרִיין בְּכַתְרָא קְדִישָׁא (שֶׁל שְׂכִינְתָא) דְּשְׂרִיא עַל שְׂאָר כַּתְרִין
 תַּתְּאִין, וְרוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עַל־יְהוּ. אֲבַל יִשְׂרָאֵל,
 קְדִישִׁין בְּנֵי קְדִישִׁין, דְּגִזְעִין וְשְׂרִישִׁין, וְאֶתְבְּסְמוּ בְּטוֹרָא
 דְּסִינֵי, וְעָלוּ בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא קְדִישָׁא. בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶתְגְּזַר שְׂרִיא בְּכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בֵּינֵי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

(ויקרא ה) וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאָשַׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה וְגו'. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
 מִעֲבוּר מִי נַח. הָאִי קָרָא קְשִׁיא, כְּתִיב (בראשית ז) וּמִי הַמְּבוּל
 הָיוּ עַל הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (בראשית ט) וְלֹא יִכְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד
 מִמִּי הַמְּבוּל. מִי הַמְּבוּל כְּתִיב, וְלֹא מִי נַח, וְהָכָא כְּתִיב
 כִּי מִי נַח זֹאת לִי. זֹאת לִי, הֵם לִי מִבְּעֵי לִיָּה.

אֶלָּא הָכִי תֵּאנָא, כִּד זַכָּאִין סְגִיאוּ בְּעֵלְמָא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי וּמְשַׁתְּבַח בְּהוּ. דְּתַנִּינן כִּד שְׂאֵרֵי
 זַכָּאָה בְּעֵלְמָא, וְאֶשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, כְּבִיכּוּל אֲטִיל שְׁלָמָא
 בְּעֵלְמָא, וְכָל עֵלְמָא מִתְּבָרְכָא בְּגִינֵיהּ, וְאֲטִיל שְׁלָמָא
 בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. מְנָא לָן. דְּכַתִּיב, (ישעיה כז) אוּ יַחֲזֹק
 בְּמַעְזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תְּרִין שְׁלָמִין

אִמַּי הָכָא. אֵלָא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, דְּאֲשְׂרֵי דְכָר וְנוֹקְבָא.
שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּמִתְבָּרְכָאן אַבְהוֹן.

מַאי אִיכָא בִּינֵיהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּד מִתְבָּרְכָאן אַבְהוֹן,
שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּאֶקְדִּים שְׁלָמָא בְּכָלֵא. וּבְגִין כַּךְ
שְׁלוֹם קָדִים. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, מַאי טַעֲמָא לָא אֶקְדִּים
שְׁלוֹם הָכָא. אֵלָא בְּגִין דִּיתַעֲבַר חוּיָא דְשְׂרִיא בְּנוֹקְבָא
בְּקַדְמִיתָא, וַיִּיתֵי דְכוּרָא לְמִשְׂרֵי בְּאַתְרֵיהּ, וּבְגִין כַּךְ
יַעֲשֶׂה אֶקְדִּים, וּלְבַתָּר שְׁלוֹם. (ויקרא פ"א ע"ב ושם מתחילזה המאמר)

תַּאנָּא בּוּזְמָנָא דְזַפָּאָה שְׂאֲרֵי בְּעֵלְמָא, דִּינִין לָא מִתְעָרִין,
וְלָא שְׁלִטִין בְּעֵלְמָא, מְשׁוּם דִּהֵהוּא בַר נָשׁ זַפָּאָה
הוּא אוֹת בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרֵיהּ,
וְעֵלְמָא מִתְקַיֵּים בְּגִינֵיהּ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוּזְמָנָא דְבְּנֵי עֵלְמָא אֲשַׁתְּכַחוּ
חֵיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא זַפָּאָה
דְּאֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, (בְּעֵי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּעֵי
בְּהַדִּיהּ, בְּגִין דִּיבְעֵי רַחֲמִין עַל עֵלְמָא, וַיִּתְפַּיִס בְּהַדִּיָּהּ.
מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשַׁתְּעֵי בְּהַדִּיהּ עַל אֵינּוֹן
חֵיבֵי עֵלְמָא. אָמַר לִיהּ לְאוֹטְבָא לִיהּ בְּלַחֲדוּי, וְלִשְׂיַצָּאָה
לְכַלְהוּ. מָה אֲרַחֲיָה דִּהֵהוּא בַר נָשׁ זַפָּאָה. שְׂבִיק דִּידִיהּ,
וְנָסִיב לְדְכוּלֵי עֵלְמָא בְּדִיל דִּיתְפַּיִס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּהַדִּיָּהּ.

מִנָּא לָן. מִמֶּשֶׁה. דְּאָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָבוּ
 יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ
 וְגו' תוּ אָמַר לִיהּ, הֶרֶף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם וְגו', בְּהֵאֵי
 שְׁעֵתָא אָמַר מֹשֶׁה אֵי בְּגִין יִקְרָא דִּי דִּי יִשְׁתַּצֹּן יִשְׂרָאֵל
 מִעֲלָמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלֹא יִימְרוּן דְּשִׁבְיָקְנָא הָאֵי דְּכוּלֵי
 עֲלָמָא, בְּגִין יִקְרָא דִּילֵי. מִיַּד וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יִי
 אֱלֹהִיו. וְאוֹשִׁיט גְּרַמְיָה לַמִּיתָה בְּכַמָּה אַתְרֵי בְּגִינֵיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּכֹתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתֶם וְאִם אֵין מִחְנֵי
 נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְתֹאנָא, לָא זֹז מֹשֶׁה מִתַּמָּן, עַד דְּמַחַל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב וַיִּנָּחֶם יִי
 עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וְכֹתִיב (במדבר יד) וַיֹּאמֶר
 ה' סַלַּחְתִּי כְּדַבְּרָךְ.

וְאֵלוֹ בְּנַח כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִץ כָּל
 בָּשָׂר בָּא (דף ט"ז ע"א) לְפָנָי וְגו'. אָמַר לִיהּ נַח, וְלִי מַה
 אֶת עֲבִיד. אָמַר לִיהּ וְהַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אַתָּךְ וְגו' עֲשֵׂה
 לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בַּעַל רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, וּנְחִיתוּ
 מִיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כֹּךְ מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח
 וְדֵאֵי, דְּבִיָּה הוּוּ תְּלִיין, דְּלֹא בַּעַל רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא.
 מִכָּאֵן אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, מֵאֵי דְּכֹתִיב, (בראשית ט) וַיַּחַל נַח אִישׁ
 הָאֲדָמָה. וַיַּחַל: כִּמְה דְּאֶת אָמַר, (במדבר ל) לֹא יַחַל
 דְּבָרוֹ, דְּאֶת עֲבִיד חוּל. אִישׁ הָאֲדָמָה, דְּבְגִינֵיהּ אֲשֶׁתְּצִיאוּ

בְּנֵי עֵלְמָא, דְּלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ. דְּבַר אַחַר אִישׁ
 (בראשית נ"ח ע"ב) הָאֲדָמָה, דְּבִגְיֵינָהּ אֶתְקַיְיַמַּת לְבַתֵּר
 דְּאֶשְׁתְּצִיאוּ קַדְמָאִי, דְּכְתִיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם וְגו'.

תַּאנָּא מִי נַח אֶקְרוּן, דְּהוּא גָרִים דְּאֶקְרוּן עַל שְׁמִיהַ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֹאת לִי מֵאֵי קָא מִיִּירִי. אָלֹא
 אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִי נַח גָּרְמוּ לִי, דְּאֶגְלִי זֹאת
 בְּעֵלְמָא. דְּכְתִיב וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם. זֹאת אוֹת הַבְּרִית
 וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נִתַּתִּי בְּעֵנָן. כְּלוּמַר לִית מֵאֵן דְּאֶשְׁגַּח
 אָלֹא לִיקָרָא דְשָׁמַי דְרַמְיזָא בְּזֹאת. וּמֵאֵן גָּרִים לִיהַ, מִי
 נַח.

מִכָּאֵן סִימְנָא לְחֻסִּידָא וּזְכָאָה, דְּלֹא אֶתְגְּלִיָּא הַאי קִשְׁתִּי
 בְּיוֹמוֹי, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ עֵלְמָא בְּיוֹמוֹי לְהַאי (זאת)
 אוֹת. וּמֵאֵן אִיהוּ. הַהוּא דְּבַעֵי רַחֲמֵי עַל עֵלְמָא, וְאֶתְחַזֵּי
 לְאֶגְנָא עֵלוֹי. כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ
 עֵלְמָא בְּיוֹמוֹי לְהַאי אוֹת, דְּהַא הוּא אוֹת סִימְנָא בְּעֵלְמָא
 הוּהַ.

דְּלֹא הוּהַ גְּזֵרָה דְּאֶתְגְּזֹר עַל עֵלְמָא לְעֵילָא, דְּלֹא מְבַטֵּל
 לְהַ. וְהֵינּוּ דְּכְתִיב, (שמואל ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם, קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּבִיכּוֹל. צְדִיק. דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְּזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.

כַּגֹּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דִּיּוֹמָא חַד הָהּ יִתִּיב אַבְבָּא
 דְּתַרְעָא (ב"א דְּמַעְרָתָא) דְּלוּד, זְקַף עֵינׁוּי, חָזָא שְׁמַשָּׁא
 דְּנַהֲרִי, וְאַסְתִּים נְהוּרָא ג' זְמַנִּין, אֲדַהְכִּי אֲתַחֲשֹׁךְ נְהוּרָא,
 וְאַתְחַזִּי בֵּיהּ בְּשְׁמַשָּׁא אוֹכְמָא וַיְרוֹקָא. אָמַר לִיהּ לְרַבִּי
 אֲלַעְזָר בְּרִיהּ, תָּא אַבְתְּרָאִי בְּרִי, וְנַחֲמִי דְהָא וַדָּאי גְזָרָה
 אֲתַגְזֹר לְעֵילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאוּדְעָא לִי,
 דְּוַדָּאי תְּלַתִּין יוֹמִין תְּלִיא הַהוּא מְלַתָּא דְּאַתְגְזֹר לְעֵילָא.
 וְלֹא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאוּדְעִיהּ לְצַדִּיקֵיִיא,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ אֱלֹהִים דְּבַר כִּי
 אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

עַד דְּהוּוּ אוֹלִי עָאלוּ בְּתַהוּא פְּרָם. חָמוּ חַד חוּיָא דְּהוּוּ
 אֲתִי, וּפּוּמִיָּה פְּתִיחָא (ב"א וְהָהּ לְחִישׁ בְּלִישְׁנִיָּה), וּמְלַהֲטָא
 בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא. אֲשַׁתְּנִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקַטְפֹּר יְדוּי
 בְּרִישִׁיָּה דְּחוּיָא, שְׂכִיךְ חוּיָא, מְאִיךְ פּוּמִיָּה. וְחָמָא לִישְׁנִיָּה
 מְרַחֲשִׁישׁ. אָמַר לִיהּ חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאִימָא לְהַהוּא חוּיָא
 עֲלָאָה, דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ. עֵיילִיהּ
 לְרִישִׁיָּה לְחַד נוֹקְבָא דְּעַפְרָא. אָמַר גּוֹזֵר אָנָּא, כְּשֵׁם
 דְּתַתָּאָה אֲתַחֲזֹר לְנוֹקְבָא דְּעַפְרָא, כִּן עֲלָאָה יִתְחַזֵּר
 לְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא.

רְחִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּצִלוֹתָא, עַד דְּהוּוּ מְצִלִי שְׁמַעוֹן חַד
 קָלָא, פּוּטְקָרָא דְּקִיטְפָא עוּלוּ לְאַתְרֵיִיכוּ,

קִטְפִירָא דְבוּרִינִי לֹא שָׂרָאן בְּעֵלְמָא, דְהָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאי בְּטִיל לֹון. וְכֹאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּמֵאֲרָךְ בְּעֵי
 בִּיקְרָךְ עַל כָּל בְּנֵי עֵלְמָא. בְּמִשָּׁה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיַּחַל מֹשֶׁה
 וּגּוֹ', דְּמִשְׁמַע דְּאַחִיד לִיהַ פֶּרְגוּדָא, וְאַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן
 גּוֹזֵר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. הוּא גּוֹזֵר, וְאַנְתָּ מְבַטֵּל.
 אֲדַהְכִי חֲמָא דְנִהִיר שְׁמִשָּׁא, וְאַתְעֵבֵר הֵהוּא אוֹכְמָא,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי הָא עֵלְמָא אֲתַבְסָם,

עֲאֵל לְבִיתִיהָ וְדַרְשׁ, (תְּהִלִּים י"א) כִּי צְדִיק יִי צְדָקוֹת (בְּרֵאשִׁית
 כ"ג ע"א) אֲהַב יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מֵאֵי טַעְמָא כִּי צְדִיק יִי
 צְדָקוֹת אֲהַב, מִשּׁוּם דִּישְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מֵאֵי פְּנִימוֹ. פְּנִים
 עֵלְאִין דְּבְנֵי עֵלְמָא, בְּעוֹן לְמַבְעֵי רַחֲמֵי מִנִּיהַ, עַל כָּל מַה
 דְּאַצְטְרִיכֵן.

אָמַר לִיהַ רַבִּי אֶלְעֶזֶר בְּרִיהַ, אֵי הֲכִי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ
 מְבַעֵי לִיהַ, אוֹ יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ, מֵאֵי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ. אָמַר
 לִיהַ רְזָא עֵלְאָה, דְּאִינוּן (קל"ב) יְמֵי קָדָם דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא,
 סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וַיְמֵי עוֹלָם, דְּזַעִיר אַנְפִּין, דְּאִינוּן
 אֶקְרוּן פְּנִימוֹ, (דְּאִינוּן) חֲמָאן בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל מַה דְּאַצְטְרִיךְ
 לְמַחֲמֵי.

דְּתַאנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּעֵלְמָא,
 וְחֲמָא דְּמִתְכַּשְׁרֵן עוּבְדִיהוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא לְתַתָּא,
 אֲתַגְלִיֵּיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּזַעִיר אַנְפִּין, וּמְסַתְכַלֵּן כָּל

אִינוֹן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ. מֵאֵי טַעְמָא
 מִתְבָּרְכַן. מְשׁוּם דְּמִסְתַּכְלִין אֵלִין בְּאֵלִין בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל,
 דְּלֹא סָטוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, הֵדָא הוּא דְכֹתִיב (דף ט"ו ע"ב)
 יִשְׂרָאֵל יַחֲזוּ פָּנֵינוּ. וּמִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ, וּמִשְׁקִיִּין דָּא לְדָא, עַד
 דְּאִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ עַלְמֵיָא. וּמִשְׁתַּכְחֵי כְּלָהוּ עַלְמִין כְּחַד,
 וּכְדִין אִתְקָרִי (זכריה ד) יי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וְכַד חוּבֵי עַלְמָא סְגִיאוּ, אִסְתִּים עֵתִיקָא קְדִישָׁא, וְלֹא
 מִשְׁגַּחֲזִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּכְדִין דִּינִין מִתְעָרִי
 בְּעַלְמָא, וְכוּרְסוֹן רְמִיו, וְעֵתִיק יוֹמִין אִסְתִּים, וְלֹא
 אִתְגַּלְיָא. הֵדָא הוּא דְכֹתִיב, (דניאל ז) חֲזוּהָ הָיִית עַד דֵּי
 כוּרְסוֹן רְמִיו וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב. עַד דֵּי כוּרְסוֹן רְמִיו,
 דְּאִינוֹן כְּתָרִין עַלְאִין, דְּמִשְׁקִיִּין לְכְּלָהוּ אַחְרָנִין, לְאוּקוּמֵי
 בְּקִיּוּמֵיהוּ. וּמֵאֵן אִינוֹן. אֲבָהֵן. וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב, וְלֹא
 אִתְגַּלְיָא. וּכְדִין מְהַפְּכִין חֵיבֵי עַלְמָא רַחְמֵי לְדִינָא.

תַּאנָּא. מִסְטָרָא דְאִימָא, נְפָקִין גְּרִדִּינִין נִימוּסִין קְלִיפִין,
 וְאִחְדִין בְּקוּלְפוּי דְּגְבוּרָה, שְׁלִטִין עַל רַחְמֵי,
 כְּמָה דְאִתְ אָמַר (במדבר טז) הַנוֹעָדִים עַל יי', עַל יי' מִמֶּשׁ.
 וּכְדִין אִשְׁתַּכְחוּ עַלְמִין חֲסָרִין, (ס"א קטירין) דְּלֹא שְׁלִמִין,
 וּקְטָטוּתָא אִתְעָר בְּכְלָהוּ.

וְכַד בְּנֵי עַלְמָא מְכַשְׂרִין עוּבְדִיהוֹן לְתַתָּא, מִתְבַּסְמָן
 דִּינִין, וּמִתְעַבְרָן, וּמִתְעָרִי רַחְמֵי וְשְׁלִטִין עַל הַהוּא

בִּישָׂא דְאַתְעָר מִן דִּינָא קְשִׂיא. וְכַד מִתְעַרְן רַחְמִי, חֲדוּה
 וְנִיחוּמִין מִשְׁתַּכְּחִין, מְשׁוּם דְּשְׁלִיטִין עַל הַהוּא בִּישָׂא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לב) וַיִּנָּחֵם יי' עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם
 מְשׁוּם (דְּשִׁלְטָא עַל הָרָעָה) דְּאַתְכַּפִּיא דִּינָא קְשִׂיא, וְשְׁלִטִין
 רַחְמִי.

תְּאַנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְבַּסְמָן דִּינִין, וְשְׁלִטִין רַחְמִי, כָּל
 כְּתָרָא וְכְּתָרָא תָּב בְּקִיּוּמִיָּה, וּמִתְבָּרְכָאן כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא. וְכַד תִּיַיְבִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ, וּמִתְבָּרְכָאן כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא, וּמִתְבַּסְמָא אִימָא בְּקַלְדִּיטִי גְּלִיפִין וְתִיַיְבִין
 לְסִטְרָהָא, כְּדִין אִקְרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה, וְאַתְכַּפֵּר עָלְמָא,
 דְּהָא אִימָא בְּחֲדוּוֹתָא שְׁלִימָתָא יִתְבָּא, דְּכְּתִיב, (תהלים קיג)
 אִם הַבְּנִים שָׁמְחָה, וְכַדִּין אִתְקַרֵי יוֹם הַפְּפוּרִים, דְּכְּתִיב
 בֵּיהּ (ויקרא טז) לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם. וּמִתְפַּתְחִין נ'
 תְּרַעֲיִן דְּסִטְרִין גְּלִיפִין.

תְּאַנָּא, כְּתִיב וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאָשָׁם, מֵהוּ כִּי יַחֲטָא,
 וּלְבִסוּף וְאָשָׁם. אֶלָּא הָכִי תְּאַנָּא, כִּי יַחֲטָא
 מֵאִינּוֹן חוּבִין דְּאַקְרוּן חֲטָא, דְּכְּתִיב מִכָּל חֲטָאוֹת הָאָדָם.
 וְאָשָׁם: כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר (במדבר ה) הָאָשָׁם הַמוּשָׁב לִיי'.
 וְאָשָׁם: וַיִּתְקַן, כְּלוּמַר אִם יִתְקַן עוּבְדוּי, וְהָשִׁיב אֶת
 הַגְּזוּלָה אֲשֶׁר גָּזַל. אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי מִמְּשָׁמַע דְּכְּתִיב וְהָשִׁיב,
 וַיִּשִׁיב לָא כְּתִיב אֶלָּא וְהָשִׁיב, וְהָשִׁיב דִּיִּיקָא.